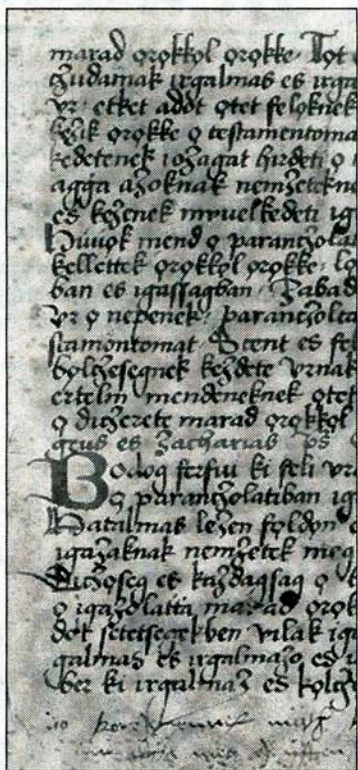

Csütörtökön érkezik Szentgyörgyre a nyelvemlék

Hazatér az Apor-kódex

Visszakerül a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumba, annak legnagyobb értéke, az öt évszázados Apor-kódex. Tavaly a Magyar Nyelv Éve keretében és költségvetéséből a budapesti Balassi Intézet támogatta a műkincs restaurálását, a munkálatok 1,78 millió forintba kerültek. A kódex helyreállítását az Országos Széchényi Könyvtár Restauráló és Kötészeti Osztálya végezte, Érdi Marianne osztályvezető és Tóth Zsuzsanna restaurátor hónapokig Sepsiszentgyörgyön dolgoztak. A kódex Magyarországra szállítását a Romániai Országos Könyvtárral való partnerség tette lehetővé. Tóth Zsuzsanna restaurátor szerint, a kézirat az évszázadok során jelentősen megrongálódott, a kitépelt lapok miatt a könyvtest összeesett, több ízben víz érte a lapokat, a beázott lapokon megtelepedtek a penészgombák, amelyek a tinták kötőanyagának a bomlását okozták. „A legjelentősebb pusztítást a tintamarás okozta, vélhetően azért, mert a tinta keverése során az összetevők arányát rosszul választották meg, esetleg pontatlanul követték a receptet. A károsodás során először barna udvar jelent meg az írás körül, majd a betűk vonala mentén a papír eltört, szétnyílt, ezt követően az írásból betűk, sorok estek ki” – fejtette ki a restaurátor. Az Apor-kódex a negyedik magyar irodalmi műnek tekinthető Huszita Biblia zsoltárait tartalmazza. A kódexet 1877-ben adományozta a Székely Nemzeti Múzeumnak Apor Zsuzsanna bárónő. A kódex Budapestre került, majd az ötvenes években került vissza Sepsiszentgyörgyre.

A tavalyi restaurálás után először 2009 novemberében a budapesti Országos Széchényi Könyvtár dísztermében a „Látjátok feleim...” – Magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig című kiállítás keretében mutatták be. Április 22-én Vargha Mihály, a Székely Nemzeti Múzeum igazgatója ünnepélyes keretek között veszi át a helyreállított kódexet Boka Lászlótól, a budapesti Országos Széchényi Könyvtár tudományos igazgatójától. ■ BÍRÓ BLANKA

Több mint 500 éves a negyedik legrégebbi magyar könyv

Fegyveresek vigyázzák az Apor-kódexet

A Székely Nemzeti Múzeum legértékesebb tárgyát, az Apor-kódexet tekinthetik meg az érdeklődők holnap a Bartók-teremben sorra kerülő konferencián. Mint azt Vargha Mihály, a múzeum igazgatója is elárulta, a budapesti Országos Széchényi Könyvtárban restaurált kódexet, amely 1877 óta a múzeum tulajdona, a konferencia alatt csupán egy rövid időre helyezik el a speciálisan felállított tárlóban, az esemény után a nemesmásolatot bocsátják közszemlére, hiszen az értékes műkincs hihetetlenül sérülékeny.

Tinca Teddy

Klimát és megfelelő körülményeket biztosító hordozóban érkezik majd a kódex, amelyet a megnyitón rövid ideig, távolról megtekinthet a nagyrészt. Ezután her-

Ráfázna, aki megkísérelné ellopni a műkincset...

metikusan zárt biztonsági szekrénybe kerül.

– A közönség számára egyelőre egy nemesmásolat áll rendelkezésre, amely tökéletes hűséggel reprodukálja a kódexet. Ez lesz megtekinthető a megnyitó után – árulta el Vargha Mihály igazgató. Elmondása szerint az Apur-kódex – a Corvinákkal ellentétben – plasztikájában visszafogottabb irodalmi műtárgy.

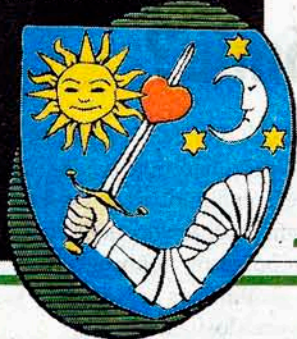
– A múzeumban fegyveres őrök vannak, minden terem érzékelőkkel van felszerelve, így nem lesznek gondok a felbecsülhetetlen értékű kódex

biztonsága terén. Ez a múzeum legértékesebb műkincse. A műtárgy annyira fontos, hogy lehetetlen értékesíteni, minden molekulája egy naplóban le van jegyezve. Aki ellopna, az nagyon ráfázna – részletezte érdeklődésünkre a múzeumigazgató.

Boér Hunor, a múzeum könyvtárosa elmesélte, hogy a középkori kódex születése hosszas folyamat, tele bonyodalmakkal, sorsfordulásokkal, „akár egy izgalmas krimi”. A Huszita Biblia az első magyar bibliafordítás, és gyakorlatilag a negyedik magyar irodalmi mű. Ennek a csak másolataiban,

Az Apur-kódex, a Székely Nemzeti Múzeum büszkesége 1877-ben került nyilvánosság elé Imecsfalván. Báró Apur Zsuzsanna (a háromszéki jobbágyfelszabadítást 1848-ban kihirdető Pünkösti Gergely felesége) ajándékozta a Cseregyűjteménynek. A kódex nevét Szilády Áron adta Kiskunhalason, az író báró Apur Péter tiszteletére, akinek tulajdona volt. A kódex zsolnárait férfi szerzetesek másolták az első magyar bibliafordításból, valószínűleg a Mátyás halálát követő években, de a Nyulak-szigeti (Margit-sziget) premontrei apácák költették össze könyvé Budán, általuk másolt további egyházi szövegekkel, valószínűleg Dózsa parasztháborúja (1514) és a mohácsi vész (1526) között.

részeiben fennmaradt első magyar bibliafordításnak a részanyagát tartalmazza az Apur-kódex. Egy ilyen kódex biztosítási értéke sok ezer euró egy külföldi könyvtár számára, ám a magyar kultúra számára – mint a negyedik legrégebbi magyar irodalmi mű – felbecsülhetetlen eszmei értéke van. <<

Háromszék

Hazaérkezett az Apor-kódex

Óriási érdeklődés közepette Vargha Mihály átveszi a kin se~ Boka Lászlótól

A SZERZŐ FELVÉTELE

SZEKERES ATTILA

Szakszerű felújítás után hazakerült a fél évezredes Apor-kódex, a Székely Nemzeti Múzeum legértékesebb kincse. Tegnap az Székely Nemzeti Múzeum Bartók Termében *Boka László*, a budapesti Országos Szécsényi Könyvtár tudományos igazgatója óriási érdeklődés közepette átadta a kötetet *Vargha Mihálynak*, a múzeum vezetőjének. Az Apor-kódex a

Huszita Biblia néven ismert, legrégebb (1416—1435 közötti) fennmaradt magyar Szentírás-fordítás zsoltaírait, két premontrai kiegészítő részt és egy passiórészt tartalmaz. A XV. század végi, két kapoccsal összefogott, bőrkötésű támlában levő másolat csak most volt látható, a rendezvény után páncélszekrénybe zárták, és szakszerű körülmények kö-

zött tárolják. A kutatók számára az Országos Szécsényi Könyvtár két nemesmásolatot készített, egyiket átadták a múzeumnak. A kódexet az Országos Szécsényi Könyvtárban restaurálták Románia Országos Könyvtárával partnerségben, a Balassi Intézet támogatásával.

(folytatása a 3. oldalon)

Hazaérkezett az Apor-kódex

(folytatás az első oldalról)

Az ötszáz éves műtárgynak 140 esztendő kellett várnia arra, hogy a történelem okozta sebeket gondos kezek helyrehozzák — mondotta Vargha Mihály köszöntőjében, s gratulált *Tóth Zsuzsannának*, az Országos Szécsényi Könyvtár restaurátorának az elvégzett munkáért. *Elena Tirziman*, a Román Országos Könyvtár igazgatója üdvözlését *Cornelia Condruz* könyvtáros tolmácsolta, s további támogatásukról biztosította a múzeumot. Ezt köszönik, és jó néven veszik — válaszolt a múzeumigazgató —, hiszen jövő évben székely nyelvemlékekből terveznek kiállítását és konferenciát az SZNM-ben. Az Apor-kódex restaurálása komoly mérföldkő nemcsak az SZNM történetében, mint ahogyan azt Vargha Mihály említette, hanem a nyelvemlékkutatás történetében is — hangoztatta Boka László. *Tamás Sándor*, a Kovászna Megyei Tanács elnöke beszédében hangsúlyozta, ilyen sokan egy

hónappal ezelőtt voltak még a múzeumban, akkor, amikor Gábor Áron egyetlen eredeti ágyúját hazahozták negyvenéves száműzetéséből. Idén a székelységnek két szimbolikus jelentőségű műkincsét sikerült hazahozni, s ez elégtétellel tölti el, hisz azt jelenti, itt az ideje visszazerezni mindent, ami a miénk — mondotta az elnök, hozzátéve, a 2010-es esztendő kulturális szempontból eredményes lehet, s az önkormányzatnak az a feladata, hogy megkeresse a forrásokat a szakemberek támogatására.

A műkincs hazaérkezésének konferenciával tisztelgett a házigazda. Ennek moderátora *Boér Humor*, az SZNM főkönyvtárosa volt. Előadást tartott Boka László, Tóth Zsuzsanna, aki természetesen a kódex reasztaurálásának folyamatáról szólt, továbbá *Egyed Emese*, *Gábor Csilla* és *Korondi Ágnes*, a Babeş—Bolyai Tudományegyetem oktatója. Az eseményre a könyv világnapja, valamint a romániai könyvtárosok napja előestéjén került sor.